Е-резидентство в Україні: правові та податкові аспекти

Закон про е-резидентство

1. Статус е-резидента в Україні

1.1.Набуття статусу е-резидента в Україні

1.2. Хто не може бути е-резидентами України

1.3. Скасування статусу е-резидента в Україні

2. Державна реєстрація ФОП

3. Оподаткування е-резидента в Україні

3.1. Податковий облік е-резидента

3.2. Спрощена система оподаткування е-резидентів

3.3. Ставка ЄП для е-резидентів

3.4. Утримання ЄП з е-резидента

3.5. Зняття з обліку е-резидента України

В

26 жовтня 2022 року Президент підписав Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування підприємницької діяльності електронних резидентів» (далі – Закон). Закон набере чинності 1 квітня 2023 року.

Фізичні особи-іноземці отримають можливість ставати електронними резидентами України (далі по тексту – е-резидентами), реєструватися як фізичні особи-підприємці (надалі – ФОП) в Україні та сплачувати єдиний податок (надалі – ЄП) за спрощеною системою оподаткування за ставкою 5% з доходів до 7 850 500 грн..

Усі етапи реєстрації відбуватимуться в електронному вигляді, навіть відкрити рахунок у банку в Україні можна буде дистанційно. Більше того, банк стане для е-резидента податковим агентом, тобто саме на банк покладатиметься обов'язок з утримання та сплати податків е-резидента.

Отже е-резидентство може бути привабливим завдяки своїй простоті, прозорості, доступності в он-лайн-режимі для фізичних осіб, насамперед, для IT-спеціалістів та консультантів, які хочуть сплачувати податки за відносно низькою ставкою, якою користуються звичайні резиденти України, у той же час фактично не перебуваючи в Україні.

1. Статус е-резидента в Україні

1.1. Набуття статусу е-резидента в Україні

До Податкового кодексу України вводиться поняття е-резидента, під яким визначається іноземець, який відповідає наступним критеріям:

- досяг 18-річного віку;
- не є податковим резидентом України;
- отримав відповідні кваліфіковані електронні довірчі послуги та
- інформація про якого внесена до інформаційної системи «Е-резидент».

Іноземець має право набути статус е-резидента після проходження таких етапів:

- подання заяви про набуття статусу е-резидента через інформаційну систему «Е-резидент» (наразі перебуває у процесі розробки), яка є складовою частиною Єдиного державного веб-порталу електронних послуг;
- ідентифікації;
- надання кваліфікованих електронних довірчих послуг.

Кабінет Міністрів України визначає:

- Порядок набуття та скасування статусу е-резидента, ідентифікації осіб, які мають намір набути статус е-резидента, та надання їм доступу до кваліфікованих електронних довірчих послуг;
- Порядок формування та ведення інформаційної системи «Е-резидент» та доступу до неї податкових органів і податкових агентів платників ЄП.

Перелік держав, громадяни або резиденти яких можуть набути статус е-резидента, встановлює Міністерство цифрової трансформації (далі – Мінцифри), за погодженням із Мінфіном, у порядку, що його визначає Кабінет Міністрів України.

Усі перелічені нормативно-правові акти наразі ще не прийнято.

1.2. Хто не може бути е-резидентами України

Не можуть бути е-резидентами:

- громадяни України;
- іноземці, які мають право на постійне проживання в Україні чи є податковими резидентами України;
- особи без громадянства;
- особи, які отримують доходи з джерелом походження з України за товари, роботи, послуги (крім пасивних доходів);
- особи, які є громадянами (підданими), резидентами або особами, місцем постійного проживання (перебування, реєстрації) яких є держави (юрисдикції), не включені до Переліку держав, громадяни або резиденти яких можуть набути статус е-резидента.

До Переліку держав, громадяни або резиденти яких можуть набути статус е-резидента, не може бути включена держава:

- визнана державою-агресором та/або державою-окупантом щодо України;
- включена до «чорного списку» або «сірого списку» FATF;
- визначена Європейською комісією як країна із слабкими режимами запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

1.3. Скасування статусу е-резидента в Україні

Підставами для скасування статусу е-резидента є:

а) подання іноземцем заяви про скасування статусу е-резидента за власним бажанням;

б) анулювання статусу е-резидента на підставі рішення Мінцифри, у разі отримання інформації про:

- смерть особи, визнання її безвісно відсутньою;
- обмеження цивільної дієздатності особи або визнання її недієздатною;
- невідповідність особи вимогам, переліченим у пункті 1.2. вище;

в) закінчення строку дії документа про відповідність засобу кваліфікованого електронного підпису або позитивного експертного висновку за результатами державної експертизи у сфері криптографічного захисту інформації засобу кваліфікованого електронного підпису, який використовує е-резидент. Скасування статусу відбуватиметься за умови, що е-резидент протягом 1 місяця з дня завершення строку дії відповідного документа не здійснить отримання нового.

2. Державна реєстрація ФОП

Е-резидент для державної реєстрації як ФОП подає заяву в електронній формі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг. Необхідною умовою для цього є підписання заявником заяви з використанням кваліфікованого електронного підпису.

Порядок подачі заяви визначає Міністерство юстиції України та Мінцифри.

Документом, що посвідчує особу е- резидента, є паспортний документ для виїзду за кордон.

3. Оподаткування е-резидента в Україні

3.1. Податковий облік е-резидента

Взяття на облік е-резидента здійснює податковий орган на підставі відомостей, отриманих від інформаційної системи «Е-резидент».

Реєстрацію е-резидентів платниками ЄП 3-ї групи (яка передбачає спрощений режим оподаткування для фізичних осіб за ставкою 5% з річного доходу до 7 850 500 грн.) здійснює контролюючий орган протягом 2 робочих днів із дати отримання від державного реєстратора відомостей про реєстрацію е-резидента як ФОП.

Е-резиденти, зареєстровані у встановленому порядку як ФОП, вважаються платниками ЄП із дня їхньої державної реєстрації без необхідності подання заяви про обрання спрощеної системи оподаткування.

Листування податкових органів з платниками податків, що набули статусу е-резидента, здійснюється виключно засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги».

3.2. Спрощена система оподаткування е-резидентів

Щоб підпадати під спрощену систему оподаткування 3-ї групи протягом календарного року е-резиденти, які зареєструвалися як ФОП та здійснюють господарську діяльність з надання послуг, виробництва та/або продажу товарів виключно на користь нерезидентів України, повинні відповідати сукупності таких критеріїв:

- не використовувати працю найманих осіб – громадян або резидентів України;
- не отримувати доходи з джерелом походження з України, крім пасивних доходів;
- обсяг їхнього доходу не перевищує 1 167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, що наразі становить 7 850 500 грн. .

Податковим (звітним) періодом для платників ЄП 3-Ї групи та податкових агентів платників ЄП 3-Ї групи – е-резидентів є календарний квартал.

3.3. Ставка ЄП для е-резидентів

Для е-резидентів ставка ЄП встановлюється в розмірі 5% доходу (із включенням ПДВ до складу ЄП).

У разі перевищення вказаного ліміту обсягу доходу ставка ЄП становить 15%.

3.4. Утримання ЄП з е-резидента

Для платника ЄП 3-ї групи, що є е-резидентом, податковим агентом є український банк, у якому е-резидент відкрив поточний рахунок.

Е-резидент має право відкрити поточний рахунок онлайн, а саме виключно через інформаційну систему «Е-резидент» в одному самостійно обраному українському банку, доступному для вибору в інформаційній системі «Е-резидент».

Банк зобов'язаний надіслати повідомлення про відкриття або закриття рахунку платника ЄП 3-ї групи – е-резидентом до контролюючого органу, у якому такий е-резидент обліковується як платник податків, у день відкриття/закриття рахунку.

Український банк – податковий агент е-резидента під час зарахування коштів на поточний рахунок такого платника зобов'язаний утримувати податок із

суми зарахування за рахунок таких коштів і перерахувати податок до державного бюджету України протягом наступних 2 робочих днів.

У разі зарахування на поточний рахунок е-резидента іноземної валюти відповідний податок перераховується податковим агентом (українським банком) у гривню за курсом валюти. Для цілей визначення податкових зобов'язань зі сплати податків і зборів застосовується офіційний курс валюти України до іноземної валюти, встановлений Національним банком України, що діє на 0 годин дня виникнення (визначення) податкових зобов'язань.

3.5. Зняття з обліку е-резидента України

У разі отримання інформації про втрату статусу е-резидента особи податковий орган автоматично здійснює зняття з обліку такої особи як е-резидента.